

ТАЪЛИМ

Инглиз тилини мустақил ўрганиш: самарали стратегия

CEFR даражалари, оралиқли такрорлаш ва “тушунарли кириш” тамойили асосида амалий режа.

Муаллиф: **Xurshidjon Yunusov** • 4 октабр 2026

Инглиз тили IT, илм-фан ва халқаро ҳамкорликда асосий тил ҳисобланади. Уни мустақил ўрганиш мумкин — фақат тўғри тизим ва сабр керак. Қуйида тилшунослик ва хотира бўйича тадқиқотларга асосланган ёндашувни кўриб чиқамиз.

Даражангизни аниқланг

Тил билиш даражаси кўпинча Европа умумий компетенциялар тизими — **CEFR** бўйича ўлчанади: A1 ва A2 (бошланғич), B1 ва B2 (ўрта), C1 ва C2 (юқори). Мақсадингизни аниқ даража билан белгиланг, масалан: “6 ойда B1 дан B2 га”.

Сўз бойлиги: оралиқли такрорлаш

Немис психологи Херманн Эббингхаус 1885-йилда унутиш эгри чизигини тасвирлаб берган: янги маълумот такрорланмаса, тез унутилади. **Оралиқли такрорлаш** (спасед репетитион) сўзларни айнан унутишга яқин пайтда қайта кўрсатади. Анки каби иловалар бу жараёни автоматлаштиради.

Тушунарли кириш

Тилшунос Степхен Крашен гипотезасига кўра, тил энг яхши **тушунарли кириш** орқали ўзлаштирилади — яъни ҳозирги даражангиздан бироз юқориқ, лекин асосан тушуниладиган матн ва нутқ орқали.

- Бошланғич даражада — мослаштирилган китоблар ва секин подкастлар.
- Ўрта даражада — субтитрли сериаллар ва қизиқишингизга оид YouTube каналлари.

- Юқори даражада — мақолалар, китоблар ва субтитрсиз контент.

Гапириш ва ёзиш

Шадовинг усули

Қисқа аудио ёзувни тинглаб, уни бир неча сония кечикиш билан такрорланг. Бу талаффуз, интонатсия ва нутқ тезлигини яхшилайд.

Ҳар куни ёзинг

Кунига 5–10 жумлалик кундалик ёзинг. Грамматик хатоларни текшириш учун ёзганингизни кейинроқ қайта ўқиб чиқинг.

Кундалик режа (тахминан 45 дақиқа)

Фаолият	Вақт
Анки: янги ва такрорий сўзлар	15 дақиқа
Тинглаш ёки ўқиш	20 дақиқа
Шадовинг ёки ёзиш	10 дақиқа

Тилни ўрганишдаги энг кучли восита — ҳар куни, ҳатто оз бўлса ҳам, шуғулланиш.